

LA “REVISTA DE GIRONA”, DEL FRANQUISME A LA DEMOCRÀCIA¹

PEP VILA

“Mi General, las filas continuan prietas; las escuadras, recias y marciales; el gesto alegre, firme el ademán, porqué con vuestro ejemplo bajo la Capitanía del Caudillo, con la continuidad del Príncipe y siempre con el 18 de julio, seguimos diciendo ¡ARRIBA ESPAÑA!”. (*Revista de Gerona*, 54, 1971)².

Una vegada la Guerra Civil va destruir l'antic i dens teixit cultural català, el franquisme emergent sorgit de la victòria va tallar totes les iniciatives culturals i polítiques existents. Ben aviat va recuperar les institucions municipals i locals perdudes en 1931, i va dotar-se, amb la complicitat d'ajuntaments i diputacions, d'un aparell propagandístic que posava especial èmfasi en l'edició de revistes, butlletins d'àmbit local i comarcal que, no cal dir-ho, eren instruments d'espanyolització en la forma i el fons, i que procuraven l'immobilisme mental més absolut. Aquestes publicacions que comptaven amb el consentiment tàcit per actu i per passiu de sectors polítics i culturals afins al règim (arqueòlegs, historiadors, periodistes locals, erudits, etc.), al

¹ Hom pot resseguir la història i l'evolució de la revista a través dels dos repertoris d'índexs publicats fins al dia d'avui. Vegeu DD. AA., *Repertorio de Índices (1955-1975)*, Diputació de Girona, 1976; id. *Revista de Girona. Índex 1955-1995*, Diputació de Girona, 1997. Amb motiu de l'edició del número 200 de la “Revista de Girona” el “Butlletí de la Diputació de Girona”, juny del 2000, núm. 29, va publicar un fullet de 24 pàgines sobre les etapes, llegat, objectius i contingut d'aquesta publicació.

² Paraules del Governador Civil Victorino Anguera en el lliurament, a Figueres, de la medalla d'or de la Província, al Capità General de Catalunya Don Alfonso PÉREZ VINETA (14-2-1971).

costat d'escriptors depurats i de novells que volien fer carrera a l'ombra del règim, fomentaven la cultura local i provincial. Es tractava de crear un quadre cultural nou en el qual a través del fet local i comarcal s'arribava amb més facilitat al nacional. Malauradament ens manca, encara, fer la història d'aquest dirigisme cultural, l'enquadrament intel·lectual divers per gana, per professionalitat o comoditat, de tota aquesta tropa de combat.

Encara no fa pas gaire temps Paul Preston, reconegut hispanista anglès, comentava amb incredulitat com els franquistes, ni durant la transició ni en l'època democràtica, no s'han penedit de tot el mal que van fer amb la seva ideologia totalitària, col·laborant en un genocidi lingüístic contra Catalunya. A mi em sorprèn que un Eugeni d'Ors que en 1911 discursava en uns Jocs Florals a Girona, en un català diamantí, sobre les belleses de la nostra ciutat, pogués expressar-se el 2 de juliol de 1939, en un acte públic a Reus, amb aquestes termes: "No és solament imperatiu d'elemental cortesia i comunitat nacional el que jo us parli diferent de la que hagués fet servir en altres temps; és convicció plena i íntima de que el nostre parlar, almenys momentàniament, ha esdevingut inepte per a tots els quefers de la cultura".

Una informació facilitada l'any 1959 per la *Delegación Provincial del Ministerio de Información y Turismo de Gerona* assignava a la província de Girona les publicacions següents: (*Ampurdán*, Figueres, 1942); *Áncora* (St. Feliu de Guíxols, 1952), *Arriba España* (Olot, 1940); *Canigó* (Figueres, 1954), *El Ripollés* (1953); *Gerunda* (1944); *Horizontes* de Banyoles, *Los Sitios* (1943), *Luz y Guía*, *El Mensajero de M. Auxiliadora*, *Misión* (Olot), *Proa* (Palamós), *Usted* (Girona, 1953), *Vida Católica* (1942), etc. Podem veure pels títols i pel contingut com tota aquesta premsa del règim nacionalcatòlic es posava al servei d'una ideologia totalitària, militaritzada, en un moment que la xarxa associativa era molt pobra, encara que, en honor a la veritat, l'oficialitat va perdre gas i va anar evolucionant al compàs dels esdeveniments. Dit això el balanç cultural en 1955 quan s'edita la *Revista de Gerona* era ben magre, gens esperançador, sobretot si el comparem amb el pes d'una tradició cultural, amputada en 1939, que durant el modernisme, noucentisme i la República havia estat gloriós. Segons una informació d'un anuari estadístic que Pere Solà i Gussinyer va donar a conèixer en el seu llibre *Cultura Popular. Educació i societat al Nord Est català (1887-1959)* Girona era en 1915 la primera ciutat de l'estat espanyol en nombre de periòdics publicats, un total de 15, amb el novè lloc de l'estat pel que feia a la xifra d'habitants per periòdic.

La *Revista de Gerona*, hereva d'una altra del mateix títol (1876-1896)

sobre la qual Carles Rahola va dir que "és un monument de la nostra cultura" i "la ciutat pot estar-ne orgullosa", va sortir editada per la Diputació l'any 1955, amb l'interès de la corporació d'oferir, trimestralment, un producte luxós per a l'època, que a més de servir d'òrgan de propaganda oficial, fos dipositari del pols cultural i artístic de l'àmbit provincial on la corporació exercia el seu poder. L'any 1946 s'havia creat l'Institut d'Estudis Gironins i després el de l'Alt Empordà que fomentaven l'alta cultura i l'erudició. La *Revista de Gerona* ocupava un graó més a l'abast del gran públic. Recordem aquest paper mitjancer de la Diputació com a circumscripció territorial entre l'Estat i el municipi. En aquesta primera etapa de la revista (1955-1957) presidia la Diputació l'olotí Pere Bretcha, i el ponent de cultura era Cosme Casas, que era qui dirigia l'obra, encara que el seu nom no aparegui als crèdits. En van arribar a sortir tres números molt espaiats, en els quals només hi ha una innocent poesia en català d'Assumpció Soler. En aquelles èpoques de restriccions, amb paper dolent, cap empresa fora de l'àmbit oficial, podia oferir un producte com aquell. Poca gent s'ha adonat que el disseny i contingut de la nounada *Revista de Gerona* té molts de punts en contacte amb una altra d'homònima que editava la Diputació de Barcelona amb el títol de SAN JORGE. *Revista de la Excm. Diputación Provincial de Barcelona* (1951-1977). De caire trimestral, amb bona tipografia damunt paper *couché*, era editada per la Secció d'Educació, Esports i Turisme de la Diputació.

Pel que fa a la *Revista de Gerona*, filla del *Movimiento*, en el primer número que corresponia al primer semestre de 1955, i amb la retòrica habitual de l'època, podem llegir-hi aquest resum d'intencions, *Inquietudes del espíritu*, que no demana cap aclariment:

" Tales pasos, este camino andado, aquella contribución a la política de unidad, son los que ofrecemos, en esta primera hora de "Revista de Gerona" al glorioso Capitán, FRANCISCO FRANCO, bajo cuya égida se han cumplido las premisas necesarias para que las empresas del arte, de la ciencia y de la historia hallaran su justo cauce y su tamaño esplendor".

Un paràgraf del primer editorial tampoc no deixa lloc al dubte sobre les intencions de la publicació que el poder explotava en funció dels seus interessos:

"...tendrán cabida en sus páginas cuantas actividades de aquella índole se sucedan, en relación directa con nuestra muestra historia, nuestro folklore, nuestra actividad literaria o nuestra investigación científica. Conceptos todos, entendidos en el sentido más amplio posible, dentro de la inmutable ortodoxia del Movimiento, a cuya fecundidad generatriz debe la "Revista" su reaparición.

Durant una primera època en la qual la cultura catalana es movia entre la clandestinitat i la represa pública, la publicació sortia al carrer molt condicionada per tota la parafernàlia oficial: articles sobre visites de jerarques del règim a les nostres comarques, gironins que peregrinen al Pardo, retrats que propicien el culte a la personalitat, ressenyes d'actes socials falangistes, inauguracions el 18 de juliol d'obres i serveis promogudes per la Diputació, etc. Encara que molta d'aquesta informació sortia al marge dels articles del fons en editorials, notes d'actualitat, el cert és que era redactada per funcionaris que llavors treballaven a la Diputació que havien de cobrir informacions sobre Capitania Militar, el governadors civils, etc. Generalment aquests articles de fons, editorials, notes d'actualitat van sense signar, motiu pel qual hem de creure que aquestes informacions eren d'inclusió obligatòria, redactades per personal de la casa, afecte al règim, que interpretaven el sentir obligat que la Diputació havia de mantenir en aquells anys sobre el poder. Igualment passava amb el diari "Los Sitios" de Girona que contínuament rebia de diversos despatxos "partes oficials" per publicar. Malaurament tota aquesta informació política, aquesta lletra menuda, no surt recollida en els índexs de la revista que es van publicar en el seu dia, motiu pel qual només te'n fas una idea, de la seva importància, quan consultes els volums de l'obra.

En aquest sentit són dignes de llegir alguns articles hagiogràfics sobre la commemoració del CL aniversari de "Los Sitios de Gerona", el pas de Víctor Hellín Sol (1962-1968) pel Govern Civil, etc. En una primera època el català es reserva només per a la poesia circumstancial. Bertrana o Ruyra es fan anomenar Prudencio o Joaquín. En les celebracions dels setges de 1808 hom busca un parel·lelisme amb la gloriosa croada espanyola de 1939. Poc a poc però com la resta de les publicacions comarcals, la revista va modificar actituds i continguts sectaris, encara que no va admetre el català de ple fins a les acaballes del règim. En el núm. 19 de 1962 trobem escrit l'aberrant tòpònim San Quirico de Colera. En el 45 de 1968, José María Peix Parera escriu sobre San Lorenzo de la Muga, etc. Amb el temps la Diputació, que continua finançant la revista, deixa entreobert el seu contingut.

Al meu entendre la revista presenta una primera etapa, la més dura i perllongada, després dels dos primers anys inicials (1955-57) que es correspon amb l'arribada a la presidència de Joan de Llobet. Durant el període (1957-1973) la revista es dirigida des del quart número per Ramon Guardiola Rovira que, juntament amb J.M. Bernils, com a redactor en cap, auxiliats per un petit nucli de redactors, va ser l'encarregat de planificar i reforçar els valors que

propugnava aquell estat en el qual hi col·laboraven molts "catalanes azulados", en paraules del crític Alexandre Cirici. Llegiu si us vega els afalacs que Salvador Dalí va dedicar al règim franquista, quan li van concedir la medalla d'or de la província (núm. 12 de 1960), acte que va presidir el Ministre sense cartera Sr. Pedro Gual Villalbí, que també era català:

"Visiblemente emocionado, Dalí pronunció las siguientes palabras: 'Estoy muy agradecido a esta distinción, sobre todo porque es la primera que se concede después de la que se impuso a nuestro invicto Caudillo. Continuaré siendo embajador espiritual de nuestra provincia en el mundo, porque creo que es gracias de la de diversidad de las provincias que se puede llegar a la unidad magnífica y universal de España'".

El cronista no es va oblidar de recollir les paraules de cloenda expressades per José Pagés Costart, governador:

"El señor Pagés habló de Gerona como de un crisol proyectando su fuego hacia toda España. Es por aquí —dijo—, por este pórtico de Ampurias, por donde nos llegó la cultura y espiritualidad clásica, y por donde se extendió a la Península. La condecoración resume pues la espiritualidad de un pueblo que sigue fiel a su espíritu y a su destino de baluarte de España".

El 17 de maig de 1960 Franco visitava les terres gironines. El cronista de torn, T.G. Ramis, no estalvia lloances ni ditirambes a l'hora d'explicar-nos les mostres d'afecte que li rendia el poble:

"Gerona vivió la fecha del 17 de mayo una jornada rica en expresiones patrióticas. Hemos visto el fervor de un pueblo agradecido, hacia una persona: el Generalísimo Franco, aclamándolo hasta enroquecer y vitoreándole con júbilo indescriptible. Gerona ha seguido paso a paso, este peregrinar del Caudillo por las calles de la ciudad, y su presencia era anunciada por un clamoreo unánime, sincero y devoto. Un espectáculo que pone silencio al comentario, porque no sabemos expresarlo en su justa medida". (RdG, 11, 1960).

Ramon Guardiola, factòtum de l'etapa més dura, havia estat diputat provincial entre 1961 i 1973. En 1970 era vicepresident de la Diputació. Aquesta època de la *Revista de Gerona*, dominada per un Ministeri d'Informació i Turisme d'arrels tentaculars, creat en 1951, es caracteritza per una catalanització formal en els continguts culturals, l'absència de qualsevol missatge que pertobés aquells gloriosos anys de pau. Com que el present era molt inòspit i difícil de tractar, no hi figura gairebé cap interpretació demolidora de la societat gironina de l'època, que coincideix amb l'esclat del turisme i la primera destrucció sistemàtica i planificada de la Costa Brava. En

aquell ambient de provincianitat es detecta l'hegemonia cultural del règim, amb poques polèmiques culturals i nul·la capacitat crítica. Com que la informació anava molt condicionada, els col·laboradors busquen gairebé sempre temes del passat que no els comprometin. En el número 11 (1960) trobem els noms del consell de redacció del moment: Enric Mirambell Belloc, Miquel Oliva Prat, Ramon Reig Corominas, José Ramió Pujadas, M. A. Soler Font, Pedro Piferrer Vilagran, J. Dalmau, Juan Turón, E. M. Riembau, M. Casas (Meli) i Narciso Sans. L'any 1973 R. Guardiola escrivia un article (núm. 62) sobre la mort de Miguel Mateu Pla, propietari del palau de Peralada, primer alcalde de Barcelona després de la guerra, president de la Caixa de Pensions (1941), membre del Consell de Falange (1942), que és digne de llegir com a prosa hagiogràfica i també per molts altres detalls. Així, per exemple, sabem que al castell de Peralada, Mateu va celebrar gestions amb caps militars alemanys, quan van ocupar França i van arribar a la frontera espanyola.

Durant aquesta època se succeeixen en el càrrec de presidents de la Diputació Pere Bretcha, Juan de Llobet Llavari, Pedro Ordís Llach i Antonio Xuclà Bas. En aquests foscos anys hi ha dos esdeveniments culturals que dinamitzen la vida cultural gironina, i actuen com a contrapès i revulsiu. Em refereixo a la fundació, el 10 d'abril de 1965, de la revista *Presència* per Manuel Bonmatí, suspesa dos anys i mig (1971-1974) per sancions i expedients polítics, i en 1967 la creació i sosteniment per uns particulars del premi de novel·la Prudenci Bertrana, que obre noves possibilitats a la migrada creació en català. Seríem, potser, injustos si desdenyéssim en bloc, en nom d'una ideologia, tota la publicació que, malgrat les circumstàncies, comptava amb historiadors i erudits molt ben preparats. Tots els règims totalitaris sempre s'han dotat de gent que per diverses motivacions han fet de timbalers del bruc. Molts dels articles escrits en els primers trenta anys són encara de consulta obligada per a qui vulgui fer microhistòria de les nostres comarques. En 1957 es va crear el Servei d'Investigacions Arqueològiques que va possibilitar la publicació de moltes notícies arqueològiques, i notícies sobre el món de l'art a la nostra ciutat. Em plau recordar el professionalisme d'alguns d'aquells col·laboradors bilingües, la punta de llança d'una nova societat, difícils d'enquadrar ideològicament, com Joan Ainaud de Lasarte, Lluís Batlle i Prats, Pere Bohigas, Josep Calzada Oliveras, Pelai Negre, Jaume Marquès Casanovas, E. Mirambell, Miquel Oliva, Lluís Pericot, Fermín de Urmeneta entre una llarga llista de lletraferits àvids, savis i experimentats, que rigorosos en el mètode i ponderats amb un passat català que no molestava, van acceptar, per diverses

raons, aquesta nova realitat, forçant el canvi de llengua i acceptant la compli-
 citat ideològica, abans de preferir el silenci i l'exili interior. No tinc prou espai
 per glossar el que va ser el primer període de la revista, la utilització que en va
 fer el règim. Les pàgines dedicades a l'art o a la literatura, en un moment de
 minva de la producció artística, de dispersió dels artistes i de desfeta del mer-
 cat, obliden de l'art d'avanguardia, les noves tendències que fermentaven nord
 enllà.³ Un silenci sepulcral plana sobre la cultura catalana més enllà del tipis-
 me i les recreacions folklòriques. En el núm. 50 comença una lenta recupera-
 ció del català. La nostra cultura que es consolidava en castellà era un apèndix
 de la gloriosa tradició espanyola, quan a Girona l'Ajuntament va crear el
Premio de novela Immortal ciudad de Gerona. Malauradament l'interès fran-
 quista per crear una literatura castellana a Catalunya ha reeixit en part.

Amb la incorporació a la direcció de la revista del ponent de cultura
 Joan Tarres (1973-1979), auxiliat pel redactor en cap Gil Bonancia, i un
 comitè de redacció contrastat del qual en formaven part Jaume Marquès, Enric
 Mirambell, Joaquim Madal, Josep Clara, Ramon Alberch i Maria Aurora
 Martín, la publicació que encara es deia "Revista de Gerona", amb els fervors
 del *Movimiento* una mica esbravats, inicia una tímida obertura. El sumari de
 la publicació s'amplia i s'organitza amb unes seccions dedicades a història,
 arqueologia, història de l'art, notícies d'art, secció de bibliografia, etc.
 D'aquesta etapa destaquem el número extraordinari que celebrava el centena-
 ri de l'antiga publicació (75-76-77). Aquest renovellament de fons i de forma
 coincideix amb la mort del dictador, i l'automàtica adhesió al rei Joan Carles,
 en la qual hi figura un paràgraf escrit en català:

"En el record més emocionant a Franco, Visca el Rei!, i en la seguretat
 de que coincideixo en aquests moments, amb els vostres sentiments, permeteu
 que jo ademés (sic), digui: Visca Catalunya! Visca Espanya!" (RdG, 73, 1975).

Aquest canvi dinàstic s'aprofitarà per replantejar moltes coses. Amb motiu
 de la mort de Franco el president de la Diputació, Antonio Xuclà, va fer publicar
 a la revista la transcripció íntegra de la sessió extraordinària del ple de la Diputació
 amb motiu de la mort de Franco, en el qual, a la fi, es va resar un parenostre "con
 viva emoción". D'aquesta peça d'antologia en copio aquest fragment:

"Señores diputados: Al comunicarles la tristísima noticia del falleci-
 miento de S.E. el Jefe del Estado, caudillo de España y Generalísimo de los

³ Vegeu el treball de Josep Clara *Sobre la crítica d'art a la Girona franquista*, "AIEG", vol. XL, 1999, pàgs. 381-410.

Ejércitos, ocurrido en el día de ayer, 20 de noviembre, acontecimiento que inunda de sentimiento y de pena nuestros corazones, por estas circunstancias, me sería muy difícil hallar las palabras para enaltecer dignamente a quien tanto hizo por nuestra Patria. En verdad se ha dicho que hemos perdido a un padre, y así es, señores diputados". (RdG, 73, 1975).

Encara que avui ens costi de creure, recordo que fins 1975 el català no va tornar oficialment als plens dels ajuntaments. Poc a poc, en aquesta segona època, la revista guanya en qualitat i alguns articles deixen entreveure un moderat catalanisme. A més de catalanitzar la capçalera hom dóna cabuda a articles i treballs més diversos que propugnaven un canvi a favor de la renovació cultural. Hi ha també una indubtable millora tipogràfica i de la presentació.

Durant els anys 1979-1981 (núm. 86-94) la revista, amb alts i baixos, és dirigida per una direcció col·legiada de la Comissió d'Ensenyament de la Diputació. Coincideix amb l'arribada a la Diputació de Joan Vidal i Gayolà, després de les primeres eleccions democràtiques. El redactor en cap és Gil Bonancia. De 1981 a 1984 (núm. 95-109) Arcadi Calzada, nou president de la Diputació, auxiliat per un renovat equip de col·laboradors, en té la responsabilitat. El seu projecte renovellador, possibilista, es notà en la transformació de la revista. No obstant això, vist el producte amb una certa perspectiva, em sembla que no va acabar de prendre, potser perquè el marc de referència anterior era encara molt recent i pesava massa. Tots recordem que la transició política es va pactar, sense cap trencadissa.

En 1985, quan la Diputació es troba sota la presidència de Salvador Carrera, la revista que arriba al número 110 es dota d'un periodista professional i experimentat. Narcís J. Aragó, que havia estat director del setmanari *Presència* i que a partir del número 103 va catalanitzar-lo totalment, coneixia bé l'ofici i les necessitats i gustos dels lectors. El consell de redacció s'amplia amb els noms de Ramon Alberch, Jordi Casadevall, Josep Clara, Miquel Gil, Jaume Marquès, Maria Aurora Martín, Enric Mirambell, Joan Miró, Joaquim Nadal i Mariàngela Vilallonga. Posteriorment s'hi van afegir Gabriel Planella, Ramon Castells, Narcís Castells, Joan Nogué i Ferran Juncà. Els dos redactors en cap d'aquesta època seran Xavier Carbó i Carles Sapena. La nova maqueta d'Enric Marquès, el nomenament d'aquest equip de redacció plural i divers, l'entrada de nous col·laboradors, han possibilitat el retorn a l'esperit d'una primitiva *Revista de Girona*, caracteritzat per una aclaparadora riquesa informativa i gràfica sobre la quotidianitat a les comarques gironines, atenta als fenòmens socials més diversos, amb la voluntat de posar al dia realitats controvertibles com l'urbanisme, la destrucció de la Costa Brava,

l'ensenyament, l'ecologia, l'objecció de consciència, etc. En el número 136, època en què Josep Arnau presideix la Diputació i Josep Maria Salvatella és el diputat encarregat de publicacions, hi ha un nou consell de redacció format per Gabriel Alcalde, Joan Badia, Lluís Bayona, Martí Cama, Narcís Castell, Ramon Ceide, Josep Clara, Josep Maria Corretger, Joan Domènech, Víctor Gay, Miquel Gil, Jaume Marquès, Enric Marquès, Jordi Mascarella, Maria Aurora Martín, Enric Mirambell, Joan Miró, Joan Nogué, Gabriel Planella, Narcís Puigdevall, Erundí Sanz, Montserrat Vayreda, Josep Vicens, Mariàngela Vilallonga i Carme Vinyoles. Més endavant s'hi afegeixen Jordi Dalmau, Xavier Besalí, Àngel Jiménez, Eva Vázquez, Joaquim M. Puigvert, Anna Maria Viader. Des del núm. 127 apareixen els Full de la Revista, de caire semestral. A partir del número 149 tenen la periodicitat de la publicació. Des del núm. 141 la presentació i disseny de la revista guanya ostensiblement en fer-se'n càrrec Pep Caballé. A més a més els fulls literaris dirigits per Mariàngela Vilallonga que convoquen les millors plomes de les nostres lletres, i els dossiers puntuals, alguns d'ells punyents, li han donat actualitat i li han obert moltes portes. Una altra iniciativa vàlida ha estat l'edició dels *Quaderns de la Revista*, una temptativa de fer història comarcal que ha arrelat entre nosaltres i que enriqueix els plantejaments, ja que permet fer història total sobre les comarques gironines. La publicació ha sabut trobar un equilibri entre el periodisme d'actualitat i l'erudició divulgadora d'un riquíssim patrimoni.

Com que els fets ressenyats encara no han acabat d'"esdevenir", seran les noves generacions les encarregades de dir l'última paraula, de jutjar si la *Revista de Girona* ha satisfet i continua donant un servei, atesa la migradesa de mitjans de l'oferta privada en aquest camp. Crec que pecaríem d'injustos si no valoréssim el paper que ha fet la Diputació, sorgida de la voluntat popular, amb la seva imparcialitat, vull dir la no intervenció durant aquests darrers anys en el control ideològic del producte. Tots els partits integrants de la corporació s'han esforçat per mantenir-ne la seva independència, per no convertir la publicació en una caixa de ressonància de picabaralles i d'interessos partidistes al servei de la ideologia dominant. Molts sabem com funciona, en altres llocs, això de la "rutina oficial" i el rol històric de les publicacions finançades amb diner públic.

Sóc conscient que en un article d'aquestes característiques molts temes només poden quedar apuntats. Hi ha molta lletra menuda per garbellar sobre la vida cultural de les comarques, en aquests 45 anys de vida de la publicació. D'entre les realitzacions més notables de la publicació destacaria l'extra dedicat a Salvador Dalí (68 de 1974); a la *Revista de Girona* (75 de 1976); sobre Josep Pla (98 de 1982); la monografia sobre la vila de Ripoll (83 de 1978); els

còdexs i beatus (73 de 1975 i 83 de 1978); Salt (86 de 1979), la transició democràtica (142, 1990), etc. Entre els literaris recordo amb especial simpatia, entre molts altres, els consagrats a Miquel de Palol (112 de 1985); Ruyra (136 de 1989); Bertrana (154 de 1992); Rodoreda (157 de 1993), etc.

Faig vots perquè la *Revista de Girona*, que s'ha afermat durant la democràcia, i en certa manera ha estat testimoni i història d'una represa, que ha superat ja els 200 números, continuï oferint-nos els seus treballs en aquest nou mil·lenni; que ens presenti als lectors, en una motivació comuna, tot allò que afecti les tribunes públiques, les discussions sobre temes actuals, els esdeveniments que marquen aquest canvi de temps tan accelerat en aquestes terres de pas.

PORTADA

LOS dioses de la paz, en la era precristiana, se abrían paso en el acerado recuerdo de la lucha, no tanto para saciar sus deíficos derechos, cuanto por contribuir a una política de unidad que, sin olvido del pasado, levantara una vida mejor sobre la dura y costosa experiencia. En nuestra época, las inquietudes del espíritu han recogido aquella tarea. Gerona no es de las provincias que, en este campo, menos haya aportado a la obra de reconstrucción nacional. Vuela el espíritu, sí, pero los pies firmes e incansables siguen su rumbo. Tales pasos, este camino andado, aquella contribución a la política de unidad, son los que ofrecemos, en esta primera hora de «Revista de Gerona», al glorioso Capitán, FRANCISCO FRANCO, bajo cuya égida se han cumplido las premisas necesarias para que las empresas del arte, de la ciencia y de la historia hallaran su justo cauce y su tamaño esplendor.

Portada interior del primer número de la "Revista de Gerona", primer semestre de 1955.